

זבחים לח
עניין: כמצליף

תוס' בסוגיין (ע"א) ד"ה כמצליף

לחך דהאי כמצליף כמנגדנא והכל במקום אחד וכמו שפורש
בערוך ^(א) כמנגדנא שמרים ידו ואינו מכה עד שירד ירושלמי מצליף
מא ^(ב) כמטצור פ"י בערוך שמטה ידו עד טיבורו: **כא"ל** לאו אפליגיה

בני יששכר תשרי מאמר ח, ה

(ה) **משנה** לא היה מתכוין להזות לא למעלה
ולא למטה אלא כמצליף [יומא
ג:] עיין ברש"י כתב ולשון כמצליף לא נודע
לי, עכ"ל, ראה זה מצאתי בתרגום המיוחס
ליונתן בפסוק ארבעים יכנו לא יוסיף [דברים
כה ג] ארבעין יצליף וחסיר חד ילקיניה וכו',
והנה נראה שרוצה לפרש מה שנכתב בתורה
ארבעים וחז"ל קבלו שהוא רק ל"ט, ולמה
נכתב ארבעים, וס"ל שהמכה האחרונה אחר
מספר ל"ט לא יכה במעשה רק כעין מחשבה,
יטה ידו להלקות ולא יוריד ידו לגופיה
להלקותו, ולשון יצליף היינו יעשה בידו כמו
צלף שענפיו מתפשטים עד כמעט סמוך לארץ
(כמשארז"ל באותו חסיד שעלה אצלו צלף
שיהיה גדר לשדהו [שבת קנ:]) ואעפ"כ אינו
מגיע לארץ, וז"ש המתרגם ארבעין יצליף
וחסיר חד ילקיניה, ונ"ל דלמדו זה עפ"י קבלת
המסורה נמסרה ארבעים ב' ריש פסוקא, א'
דין ארבעים יכנו, ואידך ארבעים שנה אקוט
בדור וכו' [תהלים צה י] הנאמר על דור המדבר
שנגזר עליהם ארבעים שנה יום לשנה, והנה
גם לשם לא היה אלא ל"ט שנה ששילוח
המרגלים היה בשנה השניה אך נחשב להם
השנה הקודמת שכבר היה הגזירה במחשבה
כמו"ש רש"י שם [במדבר יד לג], והנה נלמד
במסורה, כמו לשם נחשב המחשבה במנין
להיות סוכם לארבעים, כמו כן כאן במלקות
יהיו ל"ט במעשה, ומספר הסוכם לארבעים
יהיה רק כעין מחשבה היינו יצליף כנ"ל, וזהו
לדעתי גם במשנתנו (כמנגדנא) לא היה
מתכוין וכו' אלא כמצליף כנ"ל.

טור חו"מ סי' תכ

(ג) והמרים ידו על חבירו להכותו אף על פי
שלא הכהו נקרא רשע וכל שכן שאסור לחבול
בית יוסף

(ג) והמרים ידו על חבירו להכותו אף על פי שלא הכהו
נקרא רשע. מיהא נפרק ארבע מיתות (נח): ומימי לה
מדכמיז (שמות ז יג) ויאמר לרשע למה מכה רעך למה הכית לא
אמר אלא למה מכה: כתוב נחומת הדשן סימן ר"ח כל

כי תצא דברים כה, ג

תרגום יונתן בן עוזיאל
קדמוי כמיסת חייביה בדיניה: ג ארבעין
יצליף וחסיר חד ילקיניה לא ישלים דלמא

במספר: ג ארבעים יכנו לא
יוסיף פון יסיף להכתו על-אלה
מכה רפה ונקלה אחיד לעיניך:

מגיד משנה לבעל המשנה הלכות

פרשת שמות

ארבעין יצליף ואמרתי בס"ד להתרגום
ס"ל דהמכה יכה מכות ל"ט ומיהו לאחר
שהכה ל"ט ירים עוד אח הרצועה להכות
ולא יכה וזה ארבעין יצליף וכלשון חז"ל
אינו אלא כמצליף בגמ' יומא שאינו
מתכוין הכ"נ כאן לאחר ל"ט יצליף עוד
אחת ולא יכנו נמא דמצליף ארבעין
ומכה ל"ט ומיהו המורה קראו ארבעים
יכנו דממה שהגזיה ידו להכות עוד
הכאה כאלו הכהו מדר"ל דהרי אמר
ר"ל המגזיה ידו על חבירו נקרא רשע
שנאמר רשע למה מכה רעך למה הכית
לא נאמר אלא מכה נמא דהרמח יד
נקרא הכאה ח"כ הכ"נ ארבעים יכנו
דמה שמגזיה ידו להכות ארבעים הו"ל
כאלו הכה אותו ארבעים ומיהו אמרו
חכמים שלא להכות ממש אלא כמצליף
שמגזיה ידו ונקרא הכהה ומינה ילפינן
אזהרה למכה חבירו, ואחי שפיר מה